

УДК 631.1:339:5

Матвєєва М.П., к.е.н., ст. викладач[©]*Львівський національний університет ветеринарної медицини
та біотехнологій імені С.З. Гжицького***ПЕРСПЕКТИВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТВАРИННИЦЬКОГО
НАПРЯМУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

Проаналізовано тенденції зміни обсягу експорту та імпорту продукції скотарства в Україні та Львівській області. Розроблено прогноз виробництва яловичини та свинини сільськогосподарськими підприємствами України та Львівської області. Досліджено можливості відродження галузі скотарства та перспективи виходу на зовнішні ринки.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, експорт, імпорт, сільськогосподарське підприємство, скотарство, прогноз.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації економіки для України важливим є вихід на світовий ринок сільськогосподарської продукції. Аграрний сектор, маючи достатній експортний потенціал, але недосконалі механізми регулювання зовнішньоекономічної діяльності, змушений пристосовуватись до нестабільних умов ринку та жорсткої конкуренції. Для сільськогосподарських підприємств Львівської області, поряд з питанням відродження тваринництва, особливо скотарства, увагу слід приділити також відродженню його експортного потенціалу. Тому важливим є підвищення конкурентоспроможності продукції, захист внутрішнього ринку від неякісної імпортової продукції, перехід з позиції постачальника сировини на позиції виробника високоякісної готової продукції, пошук шляхів виходу на зовнішні ринки та удосконалення механізмів зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств.

Аналіз останніх досліджень. Зовнішньоекономічній діяльності аграрних підприємств України та проблемам, з якими вони стикаються, присвячено дослідження Андрійчука В.Г., Галушки В.П., Губенка В.І., Гудзинського О.Д., Кандиби А.М., Кваші С.М., Лукінова І.І., Мельника Т.М., Пасхавера Б.Й., Саблука П.Т., Шубравської О.В. та ін. Однак актуальними залишаються питання розвитку зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарських підприємств окремих регіонів, дослідження ролі ринкових механізмів та державного регулювання в здійсненні цієї діяльності.

Метою статті є дослідження перспектив розвитку м'ясного скотарства у сільськогосподарських підприємствах Львівської області,

можливостей забезпечення сільськогосподарськими підприємствами попиту внутрішнього ринку та шляхів виходу на зовнішні ринки, виявлення способів удосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. В останні роки експорт тваринницької продукції, зокрема м'яса, з України постійно скорочувався. В першу чергу це пов'язано зі зменшенням експорту яловичини (рис. 1).

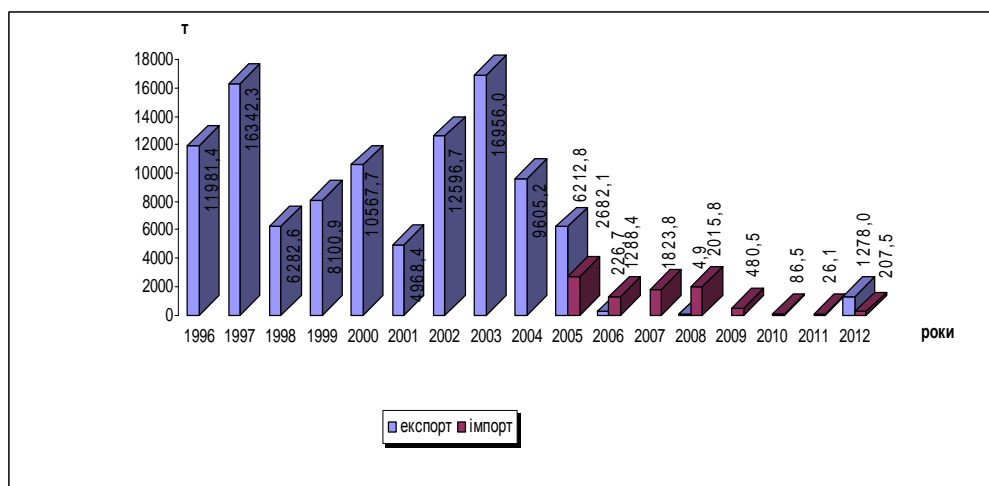

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту яловичини у Львівській області, тонн

Джерело: складено автором на основі даних [5].

Відчувається дефіцит яловичини на внутрішньому ринку, оскільки у Львівській області спостерігається постійне зниження обсягів її виробництва. Збитковість виробництва яловичини, довший термін окупності вкладених коштів, порівняно зі свинарством та птахівництвом, втрата традиційних ринків збуту, непрогнозована державна політика, призводить до відмови сільськогосподарських підприємств вирощувати ВРХ.

Дослідження впливу виробництва яловичини і телятини та виробництва свинини на виробництво м'яса (всіх видів) у сільськогосподарських підприємствах України та Львівської області дало наступні результати. Значний позитивний внесок на показники виробництва м'яса (всіх видів) у сільськогосподарських підприємствах України та Львівської області має виробництво свинини та негативний – виробництво яловичини і телятини. Зокрема, у сільськогосподарських підприємствах України при збільшенні виробництва свинини на 1 млн. т очікується збільшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 3,562 млн. т;

збільшення виробництва яловичини і телятини на 1 млн. т приведе до зменшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 2,77 млн. т; при збільшенні виробництва свинини на 1 млн. т і деякому середньому чи постійному значенні виробництва яловичини і телятини очікується збільшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 3,230 млн. т і в той же час, при збільшенні виробництва яловичини і телятини на 1 млн. т і деякому постійному чи середньому значенні виробництва свинини очікується зменшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 0,401 млн. т. У сільськогосподарських підприємствах Львівської області при збільшенні виробництва свинини на 1 тис. т очікується збільшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 4,143 тис. т; при збільшенні виробництва свинини на 1 тис. т і деякому постійному чи середньому значенні виробництва яловичини і телятини очікується збільшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 3,9888 тис. т, а при збільшенні виробництва яловичини і телятини на 1 тис. т і середньому чи постійному значенні виробництва свинини очікується зменшення виробництва м'яса (всіх видів) в середньому на 2,229 тис. т.

З економічної точки зору сільськогосподарським підприємствам доцільно вкладати кошти у виробництво свинини і досить ризиковано їх вкладати у виробництво яловичини і телятини. Ринковий механізм не може забезпечити відродження галузі скотарства та насичення вітчизняного ринку м'ясом яловичини і телятини. Необхідним є розробка та здійснення цілеспрямованої державної регуляторної політики.

На основі даних про виробництво яловичини, телятини та свинини за 2000-2011 р.р. нами було обчислено відповідні прогнозні значення та їх відповідні оцінки в сільськогосподарських підприємствах. Відповідно до отриманих прогнозів на 2012-2013 рр., виробництво свинини у сільськогосподарських підприємствах України зросте на 8-18 %, Львівської області – на 17-32 %. Тенденції щодо виробництва у сільськогосподарських підприємствах яловичини і телятини загалом по Україні та зокрема у Львівській області матиме протилежні тенденції. В Україні, відповідно до прогнозу, виробництво зменшиться за оптимістичним підходом на 2,5-6 % і за песимістичним – на 9-17 %, а у Львівській області зросте на 8-23%. Тенденція збільшення виробництва сільськогосподарськими підприємствами яловичини і телятини є позитивною як з точки зору раціонального використання природно-ресурсного потенціалу, так і відповідності ведення господарювання на засадах сталого розвитку.

Порівняно зі світовими показниками собівартість виробництва м'яса ВРХ у сільськогосподарських підприємствах України є низькою, але рівень цін на внутрішньому ринку не дозволяє її покрити. Ціни на яловичину в Україні є одними з найнижчих у світі. Крім того зменшується попит на яловичину з боку переробних підприємств. За таких умов, враховуючи прогнозні показники росту виробництва яловичини, сільськогосподарським

підприємствам Львівщини доцільно шукати зовнішні ринки збуту. Основною проблемою зовнішньоекономічної діяльності сільськогосподарськими підприємствами є низька конкурентоспроможність їх продукції на зовнішніх ринках. Це пов'язано з недотриманням вимог виробництва продукції відповідно до міжнародних стандартів, дрібнотоварністю виробництва, обмеженістю фінансових ресурсів. Відсутність інформації щодо кон'юнктури зовнішніх ринків та досвіду здійснення зовнішньоекономічної діяльності також перешкоджають експорту продукції.

Висновок. Сільськогосподарські підприємства Львівської області можуть нарощувати виробництво яловичини та її експортний потенціал. Найефективнішим є залучення іноземних інвестицій та приватного капіталу. Загалом в Україні за прогнозними розрахунками виробництво яловичини в сільськогосподарських підприємствах у найближчій перспективі ще не зможе задовольнити потреб внутрішнього ринку. Але це не повинно бути перепоною для стратегічного напрямку – відновлення експорту м'яса. Поряд із залученням інвестицій важлива увага повинна приділятися державній програмі відродження тваринництва та державній підтримці експорту. Доцільною є орієнтація на виробництво екологічно чистої тваринницької продукції. Цей напрям на зовнішньому ринку є перспективним та прибутковим. Сільськогосподарські підприємства Львівської області мають конкурентну перевагу, оскільки знаходяться в екологічно сприятливих умовах.

Література

1. Зінчук Т. О. Європейська інтеграція: проблеми адаптації аграрного сектора економіки: монографія / Т. О. Зінчук. – Ін-т економіки та прогнозування НАНУ. – Житомир: ДВНЗ "ДАУ", 2008. – 384 с.
2. Кваша С. М. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в АПК України / С.М. Кваша // Агроінком. – 2001. – №7. – С. 53-58.
3. Лука О.Ф. Порівняльні переваги АПК України у зовнішньоекономічній діяльності та перспективи її реалізації / О.Ф. Лука. Економіка АПК. – 2002. – №8 – С. 81-86.
4. Мокій А. Регіонально-секторна модель зовнішньоекономічної інтеграції: передумови і стратегія реалізації / А. Мокій. – Л. : Коопосвіта, 1999. – 346 с.
5. Статистика сільського господарства у Львівській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua>

Summary

Matveyeva M.P.

*Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies
named after S.Z. Gzhytskyj*

**PROSPECTS OF FOREIGN ACTIVITIES AGRICULTURAL
ENTERPRISES STOCKBRED DIRECTION LVIV REGION**

Analyzed trends in exports and imports of cattle in Ukraine and Lviv region. A prediction of beef and pork farms Ukraine and Lviv region. Possibilities revival of the livestock industry and the prospects of entering foreign markets.

Key words: *foreign activity, export, import, agricultural enterprise, livestock industry, cattle, forecast.*

Рецензент – к.е.н., доцент Поперечний С.І.